

BREDASCHE

Staat-, Letterkundig- en

Nieuws-

Dingsdag

COURANT.

Wetenschappelijk

Blad.

5 Mei.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Spanje. — De Belgische kamer van vertegenwoordigers houdt zich nog steeds bezig met het ontwerp op de wijnen, en heeft daarvan onder andere de bepaling aangenomen, volgens het ministerieel ontwerp, van een raad die het ontwerp op de wijnen zal behandelen.

— De Antwerpse bladen wijden steeds uit over de feesten die er bij de opening van de Antwerpse spoorweg aanstaanden Dingsdag, Vrijdag en Donderdag zullen plaats hebben. Volgens een der Brusselse bladen zou de zijtak van Mechelen naar Gent tegen de maand September geteerd zijn en bij gelegenheid der September-feesten worden ingewijd. De plannen voor de overige gedeelten van den geheelen weg thans opgemaakt zijnde, meent men dat deze ook spoedig voortgang zullen hebben.

— Heden (30 April) waren te Antwerpen genoteerd: Belg. 102; O. Metall. 104; Spanje, Ardoin 45½, 46, 45½; Differed. 1834, 23½; Passieve 1834, 14½; Differed. 16½; Nap. renten 95; B. Tavolière 64½; Sicil. 94½; Rom. L. 102; Id. te Antw. 101½; Braz. 86½. — Wisselkoers op Atnat. en Rom. ½ pCt. kort zigt.

FRANKRIJK.

in Parijs, den 28sten April.

De ministerieel bevestigde programma van de feesten die er den Inten. Mei, op 's konings naamdag, moeten plaats hebben. In dezelve wordt van geene wapenschenking door den koning te houden gesproken.

— Naar men verzekert is de raad op het ontvangen van depeches van den generaal Harispe, onmiddellijk vergaderend geweest. De engelsche gezant, lord Granville, en de spaansche ambassadeur, de generaal Alava, hebben van hunne zijde zich bij den heer Thiers verveegd. Het gerucht heeft zich daarop, volgens een der bladen, op nieuw verspreid van de beëindiging van Katalonien en de vaste plaatsen tot aan den Ebro, waartoe een korps van 30,000 man, onder den maarschalk Clausel, de grenzen zoude overtrekken. De minister van oorlog, maarschalk Mnisson zoude verlangd hebben, dat de maarschalk Gerard het bevel over het in Spanje te zenden legerkorps voerde, maar de koning had den laatste liever in Parijs willen houden.

— Het blijkt dat er werkelijk in de onderscheiden kazernen der hoofdstad aan de troepen eene dagorder is gelezen, waarbij aan de officieren werd kennis gegeven, dat zij op hun verlangen zich in het kader van het vreemde legioen in Spanje konden laten inschrijven. Zes-en-veertig officieren hebben reeds dadelijk aan deze uitnoodiging gevolg gegeven en zich aangegoten als bereid om naar Spanje te gaan; hun voorbeeld denkt men dat door vele andere zal gevolgd worden, zoodra dezelfde dagorder ook aan de andere koppen buiten Parijs zal zijn kenbaar gemaakt. Het voornemen van den oorlogminister zou zijn, om deze officieren reeds dadelijk naar Spanje van den generaal Pertheille toe te zenden, ten einde zij op de plaats zelve kompanijen en bataljons zouden kunnen organiseren van de manschappen, die men voornemens zou zijn van de troepen in het zuidelijk Frankrijk, bij kleine detachementen, naar Spanje te zenden.

— Ten gevolge van de klagen der Poolische vluchtelingen aan de kamer der gedeputeerden over de ministerieel ordeuantie, waarbij hun gelast wordt zich van Parijs te verwijderen, heeft het gouvernement ten hunnen aanzien een veel spaarzaam maatregel genomen, en het Franssch grondgebied ontzegd. Achtien derzelve vertrekken reeds morgen naar Engeland, een paar andere naar Zwitserland; sommige evenwel is, het nog verzuimd geworden in de departementen te verblijven, waaronder dezulke die zich nu laatstelijk slechts tijdelijk te Parijs bevonden.

— De maarschalk Clausel wordt heden te Parijs verwacht. — Op den 4den der volgende maand moet een viertal personen voor het Hof van assisen dit Seize verschijnen, beschuldigd van op eene openbare plaats teekenen te hebben gesteld, geschikt tot storing der openbare ruste door heden hebben aanspreekte kanssen van immortelles op de graven van Papien en Money geplant.

— Het Spanje heeft men heden geene berichten ontvangen. Per Beurze heeft men het gerucht doen hooren van een gevecht dat plaats zou gehad hebben tusschen de Engelschen, die thans te St. Sebastiaan zijn aangekomen, en de karlisten in den omtrak aldaar. De laatste waren teruggetrokken, terwijl het den eerstgemelden gelukt was eene brug te slaan, die tot grondslag konner verdere operaties moest trekken.

— Heden (30 April) waren de fondsen genoteerd: ½ pCt. 107,95; 3 pCt. 81,90; Sp. Ardoin, 44½; Differed. 16½; Pass. 14½.

NEDERLANDEN.

in Aarna, den 1sten Mei.

Na eerst nog met het Koninklijk gezin, de goddiensvoering in de vroegpredikatie bijgewoond te hebben, is H. M. de Koningin gisteren ochtend van Aage naar Berlijn vertrokken, met Hoogstderzelver gevolg, bestaande uit mevrouw de baronesse van E. taiff en mevrouw de baronesse van Goltz, hofdame, de gravin d'Autremont, staatsdame, Z. Exc. den baron Snouckaert van Schauburg, opper schenker, en den baron Snouckaert van Schauburg, kamerheer des Konings. Hare Majesteit reist onder den naam van gravin van Kamantz.

— Zijne Majesteit heeft, dezer dagen, overeenkomstig het bepaalde, bij de artikelen 8 en 9 van Hoogstdezels besluit van den 21 Januarij dezes jaars, n°. 96, eene speciale commissie benoemd, belast met het vergelijken en in evenredigheid brengen der nieuw voorgestelde reglementen en tarieven op de Rijkse pensioenen. Deze commissie is zamengesteld uit de heeren: Jonkheer Gortals van Herwynen, lid van den Raad van State, voorzitter; J. B. Argensius Winter, administrateur van het algemeen burgerlijk Pensioenfonds; C. J. Wenckebach, raad adviseur bij het departement van binnenlandsche zaken; Jonkheer R. A. van Rappard, referendaris bij het departement van oorlog, en J. Schreuder, referendaris bij het departement van marine; secretaris, de heer P. J. Koning, secretaris van den raad van bestuur van het algemeen burgerlijk Pensioenfonds.

— Z. M. de Koning van Pruisen heeft een aanzienlijk som den Drachenfels bij Königswinter doen aankopen, ten einde te behouden dat op denzelfden steengroeven aangelegd en daardoor het schoone en uitzigwekkende tafereel, dat deze rotsklomp oplevert, bedorven zoude worden. Voortaan zal dan nu ook, zoo als uit Königswinter geschreven wordt, de toegang tot den top van dien berg voor een ieder vrijstaan, zonder dat men, gelijk tot hier toe het geval was, voor de vergoeding om denzelfden te beklimmen, iets zal behoeven te betalen.

— Als een voorbeeld van snelle zeereizen verdient, inzonderheid vermeld te worden die van het paketschip *Independence*, kapitein *Nijs*, hetwelk, in den avond van 8 April uit New York gezet zijnde, des morgens van den 23sten reeds in de haven van Liverpool lag, zoodat het den Atlantischen Oceaan in den onbedenklijk korten tijd van 14 dagen en 5 uren is overgezeild. De genoemde reis is enkele malen in 16 dagen volbragt, alhoewel eens in 15-dagen en eenige uren, maar de *Independence* is tot heden de eenige, die den afstand in minder dan 15 dagen heeft afgelegd.

In de thans ontvangen Londensche berichten tot den 29sten wordt gemeld, dat een voorstel van lord Chandos, in het huis der Gemeenten, om den landbouw uit de meerdere opbrengst van eenige belastingen te ondersteunen, met eene groote meerderheid verworpen is, onder anderen, op grond, dat de landbouw thans zoodanig in Groot-Brittanje bloeit, als dezelve in vele jaren niet gedaan heeft.

Woensdag 11. had eene deputatie der radicale partij, waartoe O'Connell, Hunt en Grote, zich naar den eersten minister, lord Melbourne, begeven, om op nieuw op de afschaffing van het zegelrecht op de dagbladen aan te dringen; lord Melbourne had haar echter verklaard, niet te gelooven dat er voor het gouvernement redenen bestonden, om van dezelve eerst besluit te nemen of te gaan.

In een brief van een Engelsch officier uit St. Sebastiaan, van den 20 April, wordt beweerd, dat zonder Franse tussenkomst de oorlog in Spanje onmogelijk tot een goed einde kon beëindigd worden, indien hijd het te Londen er voor, dat het Fransche leger meer overvalde dan vroeger; dat het althans maar te nemen, welke genoegzaam met eene tusschenkomst gelijk stond.

— De Londensche *Courier* behelst in een zijner jongste nummers het volgende:

» De Engelsche en andere dagbladen hebben in der tijd dikwerf hunne vrees te kennen gegeven voor de toenemende magt der Russische krijgsmarine. Indien men echter eenen brief uit Berlijn van 13 April geloof mag schenken, alsdan is die bezorgdheid hersenschimmig. Zie hier denzelfden: » Er heeft hier een memorie gecirculeerd van een Engelsch officier, die verscheiden maanden in Rusland heeft doorgebracht, welk stuk geschreven is met het doel om zijne eigene regering, alsmede de overige Europeesche gouvernementen, nopens de wezenlijke gesteldheid der Russische scheepsmagt in te lichten. Indien de schrijver de onderwerpen, waarover hij handelt, nauwkeurig heeft in oogen schouw genomen en onderzocht, alsdan behoefte de zeemagt van Engeland en Frankrijk voor een ontmoeting met die van den Czaar weinig beducht te zijn. Opzigtelijk constructie en uitrusting staan zijne schepen verre achter bij die van Engeland of Frankrijk. Hij bezit geen admiraal, die volkomen in staat is om de gansche vloot te kommanderen, wanneer dezelve eenen algemeenen zeeslag soude moeten leveren. De bekwaamheden van de zee-officiëren der tweede en derde klasse kunnen den toets niet doorstaan tegen die van Britsche en Fransche fregata-kommandanten. Het scheepsgeschut wordt door verscheiden kundige officiers bestuurd, maar de Keizer bezit geene bekwame onder-officiërs. Ook heeft hij gebrek aan beproefde lieden om zijne schepen te sturen en daarmede te manoeuvreren, enz. » Deze memorie, welke echter door den russischen gezant als een libel wordt aangemerkt, en waarvan de Fransche ambassadeur te Berlijn, de heer *Bresson*, een exemplaar aan zijne regering heeft toegezonden, heeft intusschen overal groote belangstelling verwekt.

— De russische gezant te Londen, graaf *Pasquetti*, die een verlof van zes maanden gekregen had tot herstel zijner gezondheid, maakte zich tot zijn vertrek gereed, om de baden in Duitschland te gaan bezoeken.

— Den 29 stonden te Londen de 3 pct. gec. 91 $\frac{3}{4}$; Nederl. 2 $\frac{1}{2}$ per cent 56 $\frac{3}{8}$; de 5 per cent 101; Spanje 47 $\frac{3}{8}$.

F R A N K R I J K.

PARIS, den 29sten April.

De *Moniteur* maakt in zijn officieel gedeelte de onlange aangenomen wetten publiek, betreffende de ondersteuning van de vreemde vlagteliëgen te verleenen, alsmede het toegestaan credit aan den minister van binnenlandsche zaken van 1,200,000 fr. voor geheime uitgaven.

In hetzelfde blad vindt men een rapport van de commissie die in last had om onderzoek te doen naar de oorzaak van den brand van het linesschip *Trocadero*. Het blijkt daaruit dat dezelve althans niet aan kwaadwilligheid kan geweten worden.

— De maarschalk *Claussel* is gisteren te Parijs terug gekomen en heeft bij den Koning het middagmaal gebruikt.

— De Prins *Talleyrand* heeft zich ook nog gisteren een' gewinamen tijd op het kasteel onthouden. Volgens sommigen zullen de hertogen van *Orleans* en *Nemours* op den 3den, volgens anderen op den 5ten aanstaande, de reis naar Duitschland aanvangen.

— Het gouvernement schijnt thans meer dan ooit tot een indirecte tusschenkomst in de spaansche zaken over te hellen. Als een eerst begin wordt van de grenzen gemeld, dat het vreedend legioen in Spanje op 10,000 man en 400 paarden zal gebracht worden; deze vermeerdering van dat legioen zou echter alsnog uit naam van Spanje geschieden en de troepen door hetzelfde ook betaald worden. Van den anderen kant schijnt men gezind aan den onlange aangehouden bisschop van *Leon* dezelfde vrijheid weder te geven; hij zou over *Marseille* zich naar Italië begeven en men hem al de goldwaarden laten, die hij op het oogenblik der arrestatie bij zich had.

— Volgens een der bladen zal op de petitie der dertig Polen, zich hebbende over de ordonnantie waarbij hun gelast werd zich van Parijs te verwijderen, op morgen bij de behandeling van petitiën in de kamer van afgevaardigden, geen rapport worden uitgebracht. Gemelde Polen hebben, door de bemoeijng van den heer *Georges Lejeune* bij den president van den raad, nog eenige dagen uitstel voor hun vertrek naar Engeland gekregen. Een derzelve, de generaal *Dwernicki*, was op het punt van zich in het hooft te begeven.

— In de diplomatische kringen werd heden gesproken, dat de graaf *Appony* door den Prins *Esterhazy*, als oostenrijksch gezant alhier zou vervangen worden. Ook sprak men van nieuwe nota's die door onderscheiden noordsche mogendheden aan den Zwitserschen Vorst, opzigtelijk de drukpers-vrijheid, zonden worden gericht.

— Heden morgen zijn een groot aantal personen, krachtens een mandaat van den prefect van politie, gearresteerd gew. orden. Vol-

gens de *Gazette des Tribunaux*, moesten deze arrestaties toege schreven worden aan een komplot; dat in verband stond met de geheime kruidfabriek der straat *Oursine*. Deze fabriek, zegt hetzelfde blad verder, was daargesteld door een vereeniging welke den naam van familie-maatschappij had aangenomen en die de maatschappij van de regten van den mensch moest verzoeken. Andere sociëteiten vereenigden zich in onderscheidene wijken van de hoofdstad, onder de zonderlingste en platste namen, als *antichristotel*, *Kurk*, *papa*, *mama*. Deze onderscheiden sociëteiten, georganiseerd door, en onder de leiding staande van de personen, die tijdens de ontdekking der geheime kruidfabriek werden gearresteerd, zonden in last gehad hebben, zich van kruid, wapenen en andere krijg behoeften te voorzien, om op het eerste teeken gereed te zijn; de hoofdleiders zonden bij voorkeur 's Koning's naamdag voor de uitvoering hunner ontwerpen hebben gekozen. Men had ook beproefd eenige onderofficiëren en soldaten van het garnizoen van Parijs te verleiden.

— Na een lange en nauwkeurige instructie, heeft de raadkamer gestatueerd, over de zaak betreffende den moord van de echtgenooten *Mans*; vier der betrokken personen zijn in staat van beschuldiging gesteld, van voorbedachten moord, diefstal en poging tot brandstichting.

— Een thans in het licht verschenen werk, getiteld: *het ministerie van den heer Thiers, de kamers en de oppositie van den heer Guizot*, wekt de algemeene aandacht; hetzelfde wordt aan den heer *Capéfigue* toegeschreven, en moet strekken om de doctrinaire den weg af te teekenen, langs welken zij weder in het bestuur konden treden, waartoe de schrijver onder anderen een soort van toenadering tot de legitimisten, door wederzijdsche concessien be werkt, aanraadt.

— De heer *Guizot* is gisteren tot lid der Fransche akademie, ter vervanging van wijlen den heer *Doutet de Tracy*, met 27 van de 28 stemmen verkozen geworden.

— Uit Madrid noch van de grenzen heeft men heden berigten bekomen. Alleen heeft men ontvangen de dagbladen van Barcelona tot den 19den deser, die echter niets anders behelzen, dan rapporten uit het hoofdkwartier van *Mina*, te *Cervera*, van den 14den tot den 16den, houdende dat de karlisten in onderscheidene gevechten waren geslagen geworden. Voorts beweert men hier de tijding ontvragen te hebben, langs welken weg wordt niet gezegd, dat don *Carlos* zijn geheel ministerie dezelfde afscheid had gegeven, en tot algemeen minister had benoemd den heer *Erro*, die onlangs naar de *Montañas de Guadalupe* was ontceapt en zich te *Elbifro* bij don *Carlos* had gevoegd.

— Heden (29 April) waren ter beurze geoteerd 5 pct. 107,95; 3 pct. 81,95; Sp. Ardois 44 $\frac{1}{2}$; Differed. 16 $\frac{1}{4}$; Passages 144

D U I T S C H E L A N D.

FRANKFORT, den 29sten April.

Uit Krakau wordt van 20 deser gemeld, dat den middag de Russische troepen, die het gebied van den *Vijftal* bezet hadden, helpen bezetten, afgetrokken waren om naar Polen terug te keeren. Ook de Prussische troepen hadden het Krakapsche gebied verlaten, en het bataillon infanterie en de drie escadrons ruitery der Oostenrijksche troepen waren insgelijke naar *Podgorze* afgetrokken.

— Z. K. H. de Aartshertog *Palatijn* van *Wenen* met de laatste besluiten der *Bonaparteschen* laadde betreffende, naar *Freiburg* teruggekeerd. — Voorts schrijft men uit *Wenen*, dat bij het Oostenrijksche leger weder eenige bevorderingen hadden plaats gehad.

— In de *Augsburgsche Zeitung* wordt in een schrijven uit het Prussische, van den 6den April, het volgende medegedeeld: Althans draagt thans bij tot bevestiging van den vrede en om het derzingeren mogelijk te maken tot een algemeene ontwapening over te gaan. Oostenrijk heeft bereids een aanvang gemaakt met de reductie zijner legermagt. Het was daarop reeds bedacht, als nog de geheele wereld voor rustveroring bereid en de twaadsche appel in het Oosten zosken wilde; hetzelve thans uit, wat het er dert lang betoelen had, en nu het algemeene voorbeeld, 't welk een vredelievende maar krachtige regeering ten sierraad stelt, dat zoo zij de eerste was, die in gevaarvolle oogenblikken bij algemeene heerschende verwarring zich toerustte, zij ook niet de laatste zijn wil, om bij de terugkeering eener algemeene rustiger stemming, de vredebanier te planten en het openbaar vertrouwen te herstellen. Met der daad, wanneer het door zijne voorzigtigheid bekende *Wenen* kabinet geloofte, dat de tijd gekomen is om den bovenmatigen stand der gewapende magt te verminderen, en de volken van den laat waeronder zij thans zuchten te ontlossen, wie zou er dan nog aan twifelen, dat de bemoeijng der kabinetten niet met het beste gevolg bekroond werden, dat zij niet er in geslaagd zijn de vrede af te wenden waarmede Europa onlangs bedruigd werd. Het vrede dertend bestaan van den vrede is thans zoo goed als officieel erkend.

de algemeene ontwapening van uit Oostenrijk geproclameerd ge- worden. Dezelve zal weerklank vinden, en zowal bij ons als in Rusland en Frankrijk behartigd worden. 't Geen Rusland hoofdzakelijk aanleiding konde geven om toegerust te blijven, was het Oostersche vraagstuk: dit is thans opgelost; 't geen Frankrijk onder de wapenen deed blijven, was de vrees dat de juli-revolutie mocht worden aangevalen; dezelve is gedaeld geworden, daar zij, dank hebbe de inspanning van Lodewijk Philips, het juiste midden heeft gehouden en alle herantwege opgewatte bezorgdheid weten te doen verdwijnen. Men zal in Petersburg en in Parijs niet dralen het te Wenen gegeven voorbeeld te volgen; want hoe gewichtig de Spaansche aangelegenheid ook zijn mag, door welke alleen Frankrijk genoodzaakt kan worden zijne militaire houding te bewaren, zoo is het toch, door den vereenigen wil der groote mogendheden van het vaste land, om alles te vermijden, wat nieuwelijks misverstand zou kunnen verwekken, aan Frankrijk mogelijk gemaakt, het einde der crisis, welke over Spanje hangt, rustig en zonder eene formale tusschenkomst te kunnen afwachten. Het zal zich, naar wij hopen, er toe verstaan, en deszelfs regering er op bedacht zijn, om de legatskaders te verminderen en het verzoeken te roegvaardigen, hetwelk zij naitte gelijk het buitenland in haar steff. De badachtzame blit van den koning der Franschen, die hem tot heden met eene zeldzame voorzigtigheid den toestand der dingen in Spanje deed gadeslaan, zal hem nu te meer nog aan- sporen, om de handen vrij te hebben en in den geest te handelen, die de bevestiging zijns troons en zijner dynastie waarborgt, en zootot nu, slechts langs diplomatieke wegen de algemeene een- dracht welke het heil der wereld ten doel had, bevorderd werd, schijnt hij de noodzakelijkheid te voelen en deze zijne inzigten volkomen door de andere mogendheden te worden geduld, om elkaer nog meer te naderen, ja openbaar er naar te streven, dat geene soort van achterdocht of persoonlijke afkeer verder tusschen de monarchen besta.

— Uit het kanton Schwyz schrijft men, dat het door onderscheiden bladen vermeldde, dat de pauselijke nuntius in Zwitserland naar Rome ontboden was, aldaar bijzondere bevreemding had verwekt, wthoofde men volstrekt niet had kunnen bemerken, dat de nuntius zich tot de afteize gereed maakte.

In de zitting van den landraad des kantons Glarus van den 13den, heeft men zich bezig gehouden over den eed van de katholieke geestelijken af te vorderen. Al dadelijk bij den aanvang der discussie bestreden de katholieke leden de gedane voordragt, terwijl de overige leden beweerden, dat de eedaflegging alleen en geheel eene staatkundige verplichting was. Daar geen van beide partijen wilde toegeven, verwijderden zich de katholieke leden, waarop het verpligtende der eedaflegging door eene groote menedersheid als beginsel werd aangenomen.

— Uit Napels schrijft men van den 12den April, dat de rouw- plegtigheden wegens het overlijden der koningin met de laatste week der vasten hadden opgehouden. De koning scheen van zijne eerste droefheid over het verlies wedet bekomen. Dezelve zoude zich tegen de helft der maand naar zijn landgoed Eboji, 8 mijlen van Salerno, begeven, in welke nabijheid een oefeningsleger zich zou verzamelen. — De koude weersgesteldheid had de omstreken van Napels nog niet verlaten. Op den 7den April was de Venetius nog ter halve hoogte met eerst kort te voren gevallen sneeuw bedekt.

— In bezigten uit Konstantinopel, even als de vroeger medegedeeld, van den 6den April gedagteekend, door Zuidnitsche dag- bladen medegedeeld, wordt de ontzuiming van Siliestria bepaald door de bemoeijingen van lord Durham toegeschreven, die op zijne reis door Konstantinopel naar Petersburg de zaak het eerst ter sprake had gebracht. De overeenkomst zou dan ook onder den waarborg van Engeland zijn gesloten. De van Siliestria aftrekkende Russen zouden zich bij de romische armee in Bessarabie voegen, terwijl voor het overige het russisch legerkorps aan den Doenester steeds op den eersten weck gereed bleef der Bonds in geval van nood bij te staan. Het behoud van den vrede in het Oosten was intusschen door opgemaelde gebeurtenis vooreerst verzekerd geworden.

De voor de Porte zoo gunstige kwijtschelding van een aanzienlijk gedeelte der oorlogskosten, is door eene belangrijke daad van toege- vendheid, van den kant des Sultans, gevolgd. Deze, namelijk, heeft toegestaan, dat de Groot-Patriarch der Armenische kerk, die zijne zetelplaats heeft in dat gedeelte van Armenië, hetwelk sedert enige jaren aan Rusland toebehoort, en dus Russisch onderdaan is, als hoofd dier kerk, over den Patriarch van Konstantinopel en over al de verdere Armenische Christenen, die in Turkye wonen, datzelfde gezag zal mogen blijven uitoefenen; hetwelk hij eertijds bezat, toen hij een onderdaan van Perzië was. Daar dit gezag zich niet enkel tot geestelijke belangen uitstrekt, maar ook in betrekking staat tot vele andere aangelegenheden, verdient deze daad van den Sultan opmerking.

Te Konstantinopel was eenige dagen vroeger een Turcisch vaartuig met een gelukkig van den Reij aangekomen. Hij had in dat der Porte een gelukkig resultaat te doen van 's lands toestand en deszelfs betrekkingen tot het fransch regentschap van Algiers, en tevens om instructies te vragen, in hoe verre men in den geuiten wensch des

maarschalks Clausef zou bewilligen, om een fransch korps tot een expeditie naar Constantine bestemd, over het Tunisch grondgebied te laten trekken. De Porte was daartoe niet zeer gezind, doch zou de zaak nogtans in rijpe overweging nemen.

Een nieuw voorval had wederom de bezorgdheid der Porte gewekt. De onlangs uit Griekenland verjaagde rooverbenden, namelijk, hadden zich thans in de turksche grensdistricten genesteld, en plun- derden en verwoestten het land.

De Pruisische overste von Maltke had, na al de batterijen en vestingwerken der Dardanellen in oogenschouw genomen te hebben des- wege een rapport aan de Porte opgemaakt; men was echter of met zijne plannen niet te vreden geweest, of had zich zijne taak niet verder uitgestrekt, want sedert was aan een Fransch artillerie-offi- cieren, de Thevenin genaamd, de verbetering en bevestiging der beide evers opgedragen.

— De door Rusland, Groot-Brittannië en Frankrijk benoemde kom- missarissen tot regeling der grenzen van Griekenland, hebben hun- nen gewichtigen arbeid voleindigd, en onlangs de door hen ver- vaardigde kaart van Griekenland aan Z. M. Koning Otto aan- geboden. De Koning heeft aan genoemde commissarissen de orde van den Verlosser geschonken.

— De Weenen waren den 23sten April genotserd: 5 pCt. 105%; 4 pCt. 99%; 3 pCt. 75%; Bankactien 1365.

BOEKBECHOUWING.

Iets over het Duel als onderwerp van wetgeving, door Mr. T. M. ROEST VAN LIMBURG. 1836. Gedrukt bij T. J. VVIJNHOFEN HENDRIKSEN. 37 bladz. in 8°. Prijs f

Recensent heeft met verlangen naar het hier aangekondigde werkje ge- zien; het beloofde, van wege het oogpunt waaruit het onderwerp beschouwd werd, eenen rijken voorraad van kundigheden, eene oplossing van velerlei controversien, en eene nieuwe lichtverspreiding over een zoo moeilijk en gewichtig deel der lijfstraffelijke wetgeving; aan die verwachting is evenwel niet geheel en al voldaan. De schrijver heeft in eenen vrij goeden stijl, edoch op veel te beslissenden toon, het onderwerp zijner overdenkingen be- handeld; en schijnt eenigermate uit het oog verloren te hebben, dat in het vak van wetgeving de kunst van overreden, niet zoo als in de pleit- zaak de stellige taal der overtuiging, moet gehezigd worden. Gaarne, — en dit blijkt uit de geheele behandeling der zake, — gelooven wij, dat de schrijver diep doordrongen is van de waarheid zijner beweringen; maar de overreding tot het aannemen zijner denkwijze wordt gewist. Na eerst beweerd te hebben, dat het tweegevecht, het tegenwoordig deel, geen overblijfsel is der middeleeuwsche Godsgerigten, maar dat het van oudsher als een wettig middel werd beschouwd tot handhaving der persoonlijke eer, brengt de schrijver de getuigenissen bij van kundige lieden, tot sta- ving der historische waarheid, dat te strenge straffen niets vermogten tegen het fugesloopen misbruik der tweegevechten. Na gepoogd te hebben om het wettige der duels uit het natuurregt te bewijzen, wil de schrijver, dat de wetgever volstrekt het duel ongestraft liet, en gelooft, dat daardoor vete en moord uit wraak over aangedane beledigingen zouden verhoed worden, en houdt het duel voor een verdedigingsmiddel met natuurregt noch staatkunde strijdig. Overigens beklagt zich de schrijver over het onvoldoende en ondoelmatige der tegenwoordige strafwet, voor wat de be- straffing van aangedane beledigingen betreft, en eindigt met den wensch te uiten, dat de verwonding in vrijwillig tweegevecht toegebracht, bepaald moge behandeld worden bij een nieuw strafregtwetboek, en verlangt dat die bepalingen zullen uitvoerbaar, en met de staatsinrigting overeen- eenstemmende wezen. — Recensent deelt geenszins in die beschouwingen; zijne taak is echter niet om hier een tegenschrift te leveren; hij wil alleen aangemerkt hebben, dat de staat niet als eene machine, waardoor de burgers worden geregereerd naar vaste regelen, zal beschouwd worden; dat de wetgeving zich wel degelijk behoort te laten gelegen liggen aan zede- kundige en Godsdienslige beginselen, in zoo verre namelijk, dat de be- schaafde staten van Europa nooit uit het oog moeten verliezen den wezen- lijken grondslag waarop zij rusten, de Christelijke zedeleer, 't geen daarom niet verward moet worden met kerkelijke leerbegrippen. Ook mag men niet aannemen dat de stelregel volstrekt waar zij, dat hetgeen omtegen- eenen waer is, zulks het ook is voor twee, voor tien, voor millioenen; en dat er geen verschil zoude bestaan, tusschen de regten van den staat als zoodanig, en die van den eenvoudigen burger; en dat men het aan de grilligheid of susceptibiliteit, of aan de volkomen eigendunkelijke indivi- duele, of zoo het heet, aan de vrije heerdeeling van eiken mag overlaten, om zich of niet beledigd te achten en zich eigen regt te verschaffen. Gaarne stemmen wij toe, dat het strafwetboek, 't geen wij nog het onze noemen moeten, onvolledig is; maar wij mogen noch durven instemmen, dat het duel zedelijk en staatkundig goetmoed, en niet in strijd met het natuurregt zoude zijn. De zaak schijnt niet uit een geheel afge- trok- ken oogpunt te moeten beschouwd worden, maar uit dat der verhevene Christelijke wijsbegeerte, die beter en vollediger dan die der Ouden, door Christenen nooit moet veronachtzaamd worden; en wij kunnen ons geen denkbeeld maken, dat de staat heden ten dage geen regt zoude hebben op het leven der ingezetenen, welke verplicht zijn hun vaderland te verdedi- gen, en die voorzeker geen regt hebben om, hetzij door vrijwillig te sterven, of zich te laten verminken, of door zulks aan anderen te doen, dat vaderland van den bijstand zijner kinderen te berooven. Het punt, dat men door het duel of naar eens anders leven staat, of toestemt in zelfmoord, laat zich niet gemakkelijk wegedeneren. — De nontriviale te vroeg overleden Kemper, aan wiens oordeel de schrijver eenigermate schijnt te hechten in andere opzigten, dacht niet akde over dit onder- werp. Hij beschouwde de duels als eene verbastering en overblijfsel der oude Godsgerigten (*des combats judiciaires*); hij liverde wel tegen de strenge strafbepalingen in deze, maar roemde de vorsten, welke die bar- baarsche gewoonte hadden getracht te beperken; en hij beschouwd het kracht het voorgewende nuttige en doelmattige van het zoo breed inge- meten voordeel der tweegevechten. — De beschouwingen van vanden schrijver zijn echter niet nieuw. Professor Rozier Mont heeft in zijn *System der Preventio Justitj over Rechts Politic* (Lubingen 1834) het- zelfde leerbegrip voorgestaan; edoch Mr. C. A. DEN TEX in zijne *Bydra-*

gen tot Rechtgeleerdheid en Wetgeving; 9de d., p. 110 heeft, dazelfde wederleed, zich vooral beroepende op het, in het 7de deel p. 22 van dit zelfde werk, over dit punt opzettelijk ter neder geschrevene. — Het is echter goed, om dat vlugschrift te lezen, omdat men daaruit de voorname gronden van het systeem, 't welk de schrijver aankleeft, kan leeren kennen; doch wij willen het betwijfelen, of de denkwijze van den schrijver wel die der Nederlandsche natie, die van hare regering en harer vertegenwoordiging is.

IETS OVER DE NEDERLANDSCHE BEZITTINGEN IN AMERIKA.
(Vervolg en slot)

Curaçao.

Het eiland heeft Bonaire ten oosten en Aruba ten westen; de kust van Venezuela ligt ten zuiden en het schierelland Paraguaná ten zuidwesten. Curaçao is bergachtig en bestaat uit eenen steenachtigen grond. Daaren boven heeft men er gebrek aan rivieren, zoodat het regenwater algemeen in bakken wordt vergaderd; vallen er nu gedurende den regentijd geene regens op het eiland, dan heeft men gebrek aan water en alles verdort. Men kweekt er tuin- en moestegroenten aan, uit het moederland overgebragt, maar inzonderheid tropische vruchten, die in de andere Westindische eilanden en in Europa, van wege derzelve voortreffelijkheid, zeer gezocht zijn. Er zijn zoutpannen, die veel en voortreffelijk zeezout leveren.

De hitte wordt er door zeewinden afgekoeld en de lucht wordt er voor zeer gezond gehouden. De bevolking bestaat in blanken, kleurlingen en negers, wier geheel getal ruim 15,000 zielen zal bedragen; de blanke bevolking is hier in verhouding van 1 tot 10 zeer klein. Voor den handel zijn de menigvuldige baaijen langs de zuidkust zeer geschikt, en vele inwoners houden zich met den handel of de scheepvaart bezig. Tot bevordering van den handel is Curaçao door den koning sedert 1 Januarij 1827 tot eene vrijhaven verklaard geworden.

Toen de Nederlandsche Westindische maatschappij hare magt allerwege in den grooten Oceaan uitbreidde, veroverde zij het eiland Curaçao, dat bij de zonthaalders sedert eenigen tijd bekend was, op de Spanjaarden. Het woude niet lang, of men begreep dat dit eiland zoo mogelijk moest behouden worden, uit hoofde van de voortreffelijke ligging, om van daar den Spanjaard, op de nabijgelegen vaste kust van Zuid-Amerika, te bestoken. Curaçao werd spoedig versterkt en bevond zich, voor de helft der 17de eeuw, reeds in zoodanigen toestand, dat het eenen zijand wegstand kon bieden. Het eiland is sedert meermaalen op verschillende punten versterkt geworden; ook hebben de onderscheidene aanvallen, waaraan dit eiland ten doel heeft gestaan, bewezen dat, bij eene gepaste verdediging, Curaçao onneembaar is.

Villemsstad, in de St. Annabaai, met het kasteel of fort Amsterdam, is aan de zuidzijde van het eiland gelegen.

De stad en hare voorsteden zijn, vooral wat aangaat de straten en huizen, door blanken bemond, net gebouwd en regelmatig; zij ligt rondom aan de baai. Men rekent voor de bevolking van stad en voorsteden de helft der bevolking van het gehele eiland.

Het kasteel Amsterdam is aan de oostzijde der baai gelegen en ten zuiden van de stad aansluitende; het is zeer sterk, bestrijkt niet alleen het inkomen der baai, maar beheerscht ook de St. Annabaai, gezamenlijk met eens aan de andere zijde der baai op een' heuvel gelegen Batterij.

De St. Annabaai zelve heeft goeden ankergrond, zij is zeer ruim en verdeeld in verscheiden havens of kommen, zoodat eene oorlogsvloot en eene aanzienlijke koopvaardsvloot jaarin veiligtijde zeer veilig liggen.

Aruba.

Het ligt ten westen van Curaçao en ten noorden van het tot Venezuela behoorende schierelland Paraguaná. Tusschen dit schierelland en de zuidkust van Aruba loopt het vaarwater, waarvan de schepen, welke naar den zeehoos van Maracaibo bestemd zijn, gewoonlijk gebruik maken.

Het eiland strekt zich van het zuidoosten naar het noordwesten uit. Aruba is bergachtig en boezemrijk, vooral is zulks het geval met de noordkust; het heeft gebrek aan goede baaijen voor de scheepvaart, zoodat het enkel door kleine vaartuigen kan bezocht worden. Er is op het eiland gebrek aan rivieren, zoodat het regenwater in bakken vergaderd en te waard wordt.

Meermalen heeft men gezegd, dat Aruba rijk was aan kostbare delstoffen, in de ingewanden der bergen verborgen. Men heeft meer dan eens en nog laatste, welinge jaren geleden, deswege een opzettelijk onderzoek gedaan, dat nogtans nimmer tot de verwachting heeft beantwoord. Men vindt er evenwel eenig goud en Iridium.

De inwoners gezeten zich met het aankweeken van moestegroenten, met de visschen en met het zoeken van goud in de bergkloven, waer die kostbare delstof nu en dan gevonden wordt. De bevolking belooft 2500 zielen, bestaande uit blanken, kleurlingen en negers; de vrije bevolking is er verrewt het kleinste.

Oranjestad is het voornaamste vlek of dorp op de zuidwestkust onafstreeks de zandpunt gelegen. De kommandeur van Aruba, die eenden de bevelen van den directeur der kolonie Curaçao staat, houdt hier zijn verblijf met eenige mindere ambtenaren. Oranjestad ligt met het fort Soutman aan de Paardebaai, waar de vaartuigen, die Aruba bezoeken, temlijk goeden ankergrond vinden.

Bonaire.

Het eiland, ook wel Boon Aye genoemd, heeft Curaçao ten westen, en ten oosten de Aves of Vogelvlanken, welke uit eelinge eilandjes, klippen en sandbanken bestaan. Ook Bonaire heeft even als Curaçao en Aruba, goedere tekenen dat breedte, maar de strekking van Bonaire is meer zuidnoordwaarts dan de strekking van die beide eilanden.

In de bosschen heeft men niet alleen brandhout, maar ook verfhout, en in die zake werd dit eiland reeds verscheiden jaren voor de vermeerdering van Curaçao, door Nederlandsche schepen gezocht.

Men bouwt hier aardappelen en anderen leefstij voor Curaçao. Ook heeft men alhier veeteel en overvloedige vischvangst. Het voortreffelijke zout, dat hier de zoutpannen ontkerpen, wordt dikwijls van Bonaire regeest naar Noord-Amerika uitgevoerd. Er zijn hier mede kalkbrandsteenen. De bevolking bestaat uit ongeveer 1200 zielen, blanken, kleurlingen en negers; doch men ontmoet slechts een klein aantal slaven.

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT te Amsterdam van Zondag 1 Mei zijn de verhandelde fondsen tot de volgende prijzen omgezet:
Werkel. Sch. 2½ pCt. 56½, 1½, 7, 15; dito 5 pCt. 101½, 7; Kansbill. 24½; Ardoin 85 46½, 2, 18, 7, 18, 47, 8, 10.

Uit de hand te Koop:
Een hecht wel doortimmerd HUIS, met aangelegd GEBOUWEN, HOF en BOOMGAARD, te samen groot ruim 54 Roeden, nieuwe maat, staande en gelegen in de Regte-straat te Eindhoven, zich van achteren uitstrekende aan de Rivier de Gend en Stads Vest, waar sedert meer dan zestig jaren een LAKEN-FABRIEK en VERWERIJ met succes is uitgeoefend, en zulks des verkiezende; met alle de Machines, Ketels, enz., welke voor gemelde Fabriek behoeftig, en in de Gebouwen aanwezig zijn. Nadere informatie zijn te bekomen bij den Eigenaar D. VAN DE MOOSDIJK, te Eindhoven.

VERPACHTING VAN HOOI- EN WEILANDEN
OP DE HOOGOMKADE-POLDERS OUD EN NIEUW JANNEZAND.

Dingdag den 10den Mei 1836 des middags 12 ure zal op den Polder Jannezaand, gelegen onder Dussen, teé overgaan van den Notaris D. MIDDELRÖÖP, sedertende te Dussen, voor het seizoen van den jaer 1836 in percelen worden verpacht ruim 270 Bundels extra schoone HOOI- en WEILANDEN, van de Hoogomkade-Polders Oud en Nieuw Jannezaand, gelegen onder Dussen en Drimmelen. Aanwijzing zal geschieden daags vóór, en op den morgen van de Verpachting, en informatie te verkrijgen zijn bij den Rentmeester SPERLING te Dordrecht en den Opzieder PIETER KELLER op Jannezaand.

* De Ondergeteekende Steendrukker te Breda, heeft het genoegen door deze te berichten, dat hij heeft vervaardigd en bij hem verkrijgbaar gesteld, een volkomen STEL ETIQUETTES, met de Latijnsche benamingen, ingeset volgens de Pharmacopoea Belgica, ten dienste van de Heeren Apothekers en Dragisten, enz., enz.

Diegenen welke zich van dit met nauwkeurigheid vervaardigd en met schoone in het oog vallende letters voorzien SteL ETIQUETTES wenschen te voorzien, worden verzocht aan den ondergeteekende daarvan opgaaf te doen, zijnde de prijs tot op den 1sten Junij aanstaande op f 15 bepaald, terwijl deselve na dien tijd met fl. 5 verhoogd zal worden.

Bestellingen op deze ETIQUETTES worden ook aangenomen bij de Boekhandelaar BROESE & COMP, alhier, die zich tevens met de Expeditie belasten.

De ondergeteekende vleit zich, door dezen zijnen arbeid een nuttig werk verrigt te hebben, waarvan ieder deskundige zich bij de bezigtiging der ETIQUETTES kan overtuigen.

Breda, den 28 April 1836. FRIED. SCHNITZLER.

* Ter Boek- en Steendrukkerij van L. SCHIERBEEK, te Leeuwarden, is gedrukt en alom verzoude:

I. LESSEN OVER DE WELLEVENDHEID.
Naar den Vijfden druk uit het Fransch. De prijs is ingeschaafd f 1,40. Op grooter papier en te karton f 1,80.
Dit bekropt en volledig Handboekje, waerf mede bejaarden zoo wel als jonge lieden vele goede werken kunnen vinden, bevat de regelen der Wellevendheid en der kunst om met menschen om te gaan in alle betrekkingen der Maatschappij, alsmede over de Welvoegelijheid in den briefstijl in acht te nemen; de kunst om brieven te schrijven, enz. enz.

II. EUTERPE.
Verzameling van Liederen door M. H. DE GRAEFF, op Muziek gebracht, met begeleiding van Piano-Forte en Guitar, door Jr. J. L. T. WAUBERT DE PUSEAUX, N. WARMENING, J. M. DE BOER en B. R. DE BOER. De prijs is f 1,20.

De uitgever vertrouwt dat dit Musijk-werkje, door lieder, die de schoone kunsten en wetenschappen bemint, met goedwilligheid zal ontvangen worden.

In de voornaamste Boekwinkels kan men op bovengestelde Werkjes, bij wijze van bestelling, inzien.

Voorts is door bovengenoemde verzonden:
GODSDIENSTIGE WAARHEID en DVALING.
Kan de Kerste gewoont, de Laatste nuttig wesen?
Een belangrijk woord voor onzen tijd. De prijs is f 0,40.

W. VAN BOEKEREN, te Groningen, heeft uitgegeven en alom te koop te zenden:
ALGEMEENE GESCHIEDENIS VAN WERELD, insonderheid van Europa, den JUCO en van VOORBEREIDING voor de HOOGESCHOOL en MILITAIRE ACADEMIE, insonderheid, alsmede. Ook afzonderlijk onder den Titel van **OVERZICHT DER GENEESGESCHIEDENIS** verkrijgbaar, door M. H. W. ENGELEN, Schoolopzieder in het 2de District van Gelderland, à f 2,00.
Dit Werk is door den Schrijver ook bijzonder ingeligt ten behoeve der Schoolmeesters, als mede ten dienste der Examen voor den 2den en 3den Rang en de Vrijwillige Examen.